

ΘΕΑΤΡΟ

«Αλκηστη» με την Πειραματική Σκηηνή της «Τέχνης»

17/08/1993

18194

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

σ. 16

ΛΑΚΗΣΤΗ-Π. Σ. ΤΕΧΝΗΣ

Μέσα στο θολό ορίζοντα των τετριμμένων, συνήθως, ερμηνευτικών προσπαθειών γύρω από το αρχαίο δράμα, ήρθε φέτος στο αθηναϊκό θεατρικό καλοκαίρι από τη Θεσσαλονίκη σαν αναλαμπή κι ελπίδα η παράσταση της Πειραματικής Σκηηνής της «Τέχνης» με την ευριπίδεια «Αλκηστη», που φιλοξενήθηκε στο θέατρο «Ρεματιά» του Χαλανδρίου. Η στήλη αυτή θεωρεί αναγκαίο να χαιρετίσει τη συμβολή αυτής της παράστασης στην υιοθέτηση της ερμηνείας του αρχαίου δράματος, με την πειραματική τόλμη και πρωτοτυπία της, με την ουσιαδή ερμηνευτική έρευνά της επί του τόσο αμφιλεγόμενου χαρακτήρα αυτού του ευριπίδειου δράματος και με το υψηλό παραστασιακό της ήθος.

παραβάλλει το δράμα του Ευριπίδη με το λυρικό ήθος και ύφος ενός δημοτικού τραγουδιού, μιας δημώδους παραμυθίας, μιας αναγεννησιακής μπαλάντας, με θέμα τον έρωτα και θυσία μιας αποσιωπημένης γυναίκας που προσφέρει και τη ζωή της για χάρη του άνδρα της, όπως κάνει η Αλκηστη για χάρη του Αδμήτου.

Η γλωσσική γλυκύτητα της μετάφρασης έδωσε την πρώτη ύλη για να παραστησει και έμψυχα ο Ν. Χουρμουζιάδης την ποιητική ερμηνευτική εκδοχή του. Με έναρκτηριο ένα «ταμπλό βιβάν», αντλημένο από την αναγεννησιακή εικονογραφία, η σκηνοθεσία του ξετύλιξε το «κουβάρυ» ενός συγ-

κλονιστικού δραματικά, και σαγηνευτικού νοηματικά μύθου για τη ζωή και το θάνατο. Η παράστασή του μουσική, λέξη τη λέξη και φράση τη φράση, βαθύτατα στοχαστική και θεραπευτικά τρυφερή, ανέδειξε την «Αλκηστη» σαν αριστούργημα λυρικής ποίησης, παρασάγκας απέχουσα και από τη «βαρύτητα» της τραγωδίας και από την «ελαφρότητα» της τραγικωμωδίας. Σαν ποίημα που διαλέγεται και φιλοσοφεί για τη ζωή και το θάνατο, τους ανθρώπινους χαρακτήρες και τη «μοίρα», σαν υπερβατικό παράγοντα, στην οποία μόνο η ποίηση μπορεί να δώσει μιαν ανθρώπινα έλλογη υπόσταση, όπως

εξάλλου και στο όνειρο.

Την ερμηνευτική άποψη του μεταφραστή και σκηνοθέτη υπηρέτησαν το καλαισθητό συμβολιστικό σκηνικό και τα κοστούμια της Ιωάννας Μανωλεδάκη. Η εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και μελωδική μουσική του Κώστα Βόμβολου που παρέπεμπε στην μπαλάντα, στο μονοφωνικό και πολυφωνικό τραγούδι αλλά και στο δημοτικό και βυζαντινότροπο με ελευθερία αλλά και αυτοέλε-

γχο ώστε να δένουν όλα αυτά τα στοιχεία μεταξύ τους.

Η κινησιολογία της Στέλλας Μιχαηλίδου, διακριτική και αισθαντική, ανταποκρινόταν στο συνολικά μουσικό κλίμα της παράστασης, στην ατμοσφαιρικότητα του οποίου συνέδραμαν και οι σκιεροί φωτισμοί του Στράτου Κουτράκη.

Δουλιά συνόλου και συλλογικής κατάθεσης η «Αλκηστη» διακρίνεται και γι' αυτό

το ήθος της, αφού το σύνολο των ηθοποιών, έστω κι αν δε διακρίθηκαν για τις ατομικές υποκριτικές τους επιδόσεις αποτέλεσε το πιο βασικό και καθοριστικό στήριγμα της σκηνοθετικής ανάγνωσης. Αυτό και μόνο είναι μεγάλο υποκριτικό κέρδος για τον καθένα και για όλους τους.

Παρακαταθήκη για αξιολογότερες, στο μέλλον, ερμηνευτικές προσπάθειες στο αρχαίο δράμα.

Ο Νίκος Χουρμουζιάδης, σπουδαίος μελετητής του Ευριπίδη, με τη μετάφραση και τη σκηνοθεσία του ρίχνει ένα νέο και άπλετα λυρικό «φως» στο νόημα του μύθου της «Αλκηστης». Νόημα που «κακοποιήθηκε» με διάφορες παραστάσεις στο παρελθόν, ακαδημαϊζουσες ή άμετρα εκσυγχρονιστικές, που αντιμετώπιζαν το έργο είτε αμήχανα ως τραγωδία, αλλά με αίσιο τέλος. Είτε ως τραγικωμωδία. Είτε, ακόμη, και ως σάτιρα.

Ο Ν. Χουρμουζιάδης με μια βαθύτατα ανθρώπινη ευαισθησία, με ποιητική αισθαντικότητα, με νηφάλιο νου και απολλώνεια γαλήνιο πνεύμα, είδε την «Αλκηστη» σαν δραματοποιημένη elegεία για την τραγωδία του ανθρώπου, από το γεγονός του πρόωρου και άδικου θανάτου αγαπημένου προσώπου. Από την οδύνη που προκαλεί η στέρησή μας από τον αγαπημένο.

Από τον ανεκπλήρωτο πόθο μας να επιστρέψει από τον κάτω κόσμο ζωντανός και «χειροπιαστός» όπως ήταν στην επίγεια ζωή του. Και από την απελπιστικά πικρή «παρηγορία» που δίνει η υπερρεαλιστική «ζωή» του, η επιστροφή του «φάσματός» του στη μνήμη και στο όνειρό μας. «Επιστροφή» βασανιστική και παράλληλα αναγκαία για όσους πονούν από τη στέρηση του αγαπημένου.

Ιδιοφυής ήταν η σύλληψη του Νίκου Χουρμουζιάδη να